

ZAVIČAJ

narodne novine

BROJ 83
Februar 2009.
GODINA DEVETA

PROSLAVA SVETOG TRIFUNA NA RAJAČKIM PIMNICAMA

SVETOSAVSKI BAL U CARSKOM ŠENBRUNU

Srpski centar je u raskošnom bečkom hotelu "Šenbrun" organizovao je i ovog januara tradicionalni Svetosavski bal. Svečani deo je posle intoniranja himne "Bože pravde" započeo paljenjem slavске sveće i blagoslovom episkopa srednjoevropskog Konstantina uz prisustvo protorejera stavrofora Đorđa Kneževića i lokalnog sveštenstva. Poznati srpski operni pevač Oliver Njego je zatim otpevao svetosavsku himnu. Voditelj programa Zoran Aleksić je pozdravio brojne goste (među kojima je bilo mnogo političara i diplomata), koji su te večeri sa Srbima u Beču u balskoj atmosferi obeležili praznik posvećen najvećem srpskom svetitelju.

Ogranizator bala, predsednik Srpskog centra Milorad Mateović podseća da je pre 12 godina oživljeno balsko okupljanje Srba u Beču. Mateović se tada odazvao pozivu tadašnjeg ambasadora Dobrosava Vezovića, da se prikupe sredstva za održavanje jedne ovakve manifestacije.

- Tako je sve počelo, a inače tradicija ovakvog okupljanja Srba u Beču je stara 100 godina. Bal je utoliko poseban jer nudi našim ljudima druge sadržaje i određeni nivo - rekao je Mateović.

Aleksić je govorio i o neraskidivim vezama Beča i srpske kulture,

podsećajući na znamenite Srbe koji su živeli i radili u austrijskoj prestonici i na to da se prvi pisani trag o školskoj proslavi Svetog Save iz davne 1734. godine čuva u Narodnoj biblioteci u Beču.

Kao i svake godine, početak bala su označili tonovi "Srpskog kvadrila", koji je ove godine izvela pijanistkinja Elena Upranova. Kompozicija koju je Johan Štraus mlađi koristeći srpske teme napisao po nalogu Miloša Obrenovića, izveden je prvi put na Srpskom balu 28. januara 1846. godine.

Austrijska plesna grupa "Kopecki" je izvođenjem gradskih igara na plesnom podijumu i bečkog valcera najavila početak plesa i igre do zore, što je i ozvaničeno uzvikom - "Neka bude bal".

Dušan Stamenković, šef orkestra Vojske Republike Srbije za "Vesti" kaže da je došao manji sastav koji obično učestvuju na manifestacijama ovakvog tipa.

- Mislim da bi trebalo češće da dolazimo kako bi promovisali našu državu i vojsku. Repertoar koji sviramo je različit od kola do rokenrola - objasnio je Stamenković.

Basista i najstariji član sedmočlanog sastava Andreja Todorović se priseća da je u ovom hotelu i istoj sali svirao i 1971. godine. Uz orkestar Vojske Republike Srbije "Stanislav Binički", koji je pod tim imenom prvi put gostovao u inostranstvu i vokalnog solistu Nadu Pavlović, više stotina gostiju nastavilo je da uživa u pesmi i igri.

Svetosavski bal ima verne goste, koji do sada nijednom nisu propustili priliku da se nađu na njemu.

Igra na plesnom podijumu je potrajala do zore, a ove godine je pored bogate tombole organizovan i izbor najlepše balske toalete i najboljeg plesnog para.

bogate tombola organizovan i izbor najlepše balske toalete i najboljeg plesnog para.

**FOTOGRAFIJE:
FOTO VIDEO "NEŠA"**

BAL U ŠVEHATU OKUPIO ZEMLJAKE

Klub "Jedinstvo" iz Švehata je u Kornerhali u ovom mestu nadomak Beča četvrti put zaredom organizovao Svetosavski bal, koji je i ove godine

okupio više stotina gostiju. Svečano otvaranje je označeno paljermom slavske sveće i sečenjem slavskog kolača, posle čega je

usledio kulturno-umetnički program u kojem su nastupali članovi KUD-a "Karađorđe". Tri folklorna ansambla ovog najmlađeg društva u Beču, izvela su vlaške, leškovačke i šopske igre. Članovi "Karađorđa" su pokazali raznoliko umeće izvođački i nekoliko skečeva, monologa i recitala.

Gosti ovogodišnjeg bala bili su gradonačelnik Švehata Hanes Facekaš, predsednik Srpsko-austrijskog društva Ljubo Brajković i predstavnici pokrajinskog sindikata. Facekaš je rekao da se radije svakom pozivu kluba "Jedinstvo" pohvalivši njegov rad na kulturnom i sportskom polju. Švehat je grad u kome se govori puno jezika. U gradu živi preko 16.000 ljudi, od kojih su više od 3.000 rođeni van Austrije, što čini nekih 18% stanovništva našeg grada. Mi svi živimo i radimo zajedno. U jednoj naprednoj Evropi je veoma važno da se kultura i maternji

jezik prenosi sa generacije na generaciju. Veoma mi je drago da mogu biti ovde danas i da mogu uživati u ovom balu, i proslaviti zajedno sa vama vaš praznik Svetog Savu. On je ovom prilikom pozdravljajući goste još jednom istakao da se u Evropi neguje zajedništvo, te da je takođe važno da i Srbija postane deo Evropske unije, što je dočekano dugim aplauzom.

Posle programa usledila je igranka i zabava uz orkestar "Program plus", koji je specijalno ovim povodom doputovao iz Srbije. Predsednik kluba "Jedinstvo" Krsta Petrišević objašnjava da je organizovanje Svetosavskog bala postala tradicija koja će i u buduću biti nastavljena. Ove godine je birana i mis bala. Titulu najlepše balske dame ponela je Sanela Ilić (20), za prvu pratiću izabrana je Elizabeta

Nicuović (18), a za drugu pratiću Maja Kostić (15). Sanela Ilić će tako imati prilike da putuje na karnaval u Veneciju, što je nagrada koju je dodelio autoprevoznik "BUS Jović". "Jedinstvo" iz Švehata posle bala nastavlja redovne aktivnosti, a sledeća veća zabava biće 7. marta u prostorijama Pharzentrum-Zirkinjeg kada će organizovati proslavu povodom Dana žena.

VEČERA I DRUŽENJE U "JEDINSTVU"

Uprava kluba "Jedinstvo" iz Švehata priredila je u subotu večeru za članove, prijatelje i simpatizere. Tokom cele godine klub organizuje više većih manifestacija i igranki, ali vikendom redovno priređuje neobavezna okupljanja i druženja. U ovoj godini ovo je bilo prvo ovakvo druženje, a klub će po tradiciji nastaviti da tokom cele godine priređuje ovakve večere u krugu prijatelja.

Čovag puta, uz specijalitetu s roštija, tridesetak gostiju imalo je priliku da uživa u druženju i časkanju u prijatnoj i domaćoj atmosferi koju ovaj klub pruža, rekao je predsednik "Jedinstva" Krsta Petrišević.

SAVINDAN U BEČU CRKVA SAČUVALA IDENTITET SRPSKOG NARODA U DIJASPORI

Proslava Svetog Save počela je u bečkom hramu Uspenija Presvete Bogorodice, u subotu, 24. januara, kada je posle večernjeg bogoslužjenja održan dečji program sa recitacijama, a deci je podeljeno preko 300 paketića.

U nedelju, 25. januara Svetu arhijerejsku Liturgiju u hramu Svetog Save služili su Episkop zahumsko-hercegovački Grigorije i Episkop srednjoevropski Konstantin, uz sasluženje više sveštenika i đakona.

Tom prilikom Episkop Konstantin je u čin protorejera proizveo o. Petra Pantića, paroha hrama Svetog Save.

U veoma nadahnutoj besedi Episkop Grigorije poučio je prisutni narod kako treba da se ugleda na Svetoga Savu. Uporedio ga je sa Mojsijem, jer i Sveti Sava izvodi nas iz ropstva našim strastima, slabostima, gresima, nemoćima, a pred njim je ognjeni stub i on vidi lice Gospoda našega Isusa Hrista. Mi bi zauvek ostali varvski narod koji je nekad postojao da nije bilo tog Svetitelja, tog sina našega Stefana Nemanje.

Episkop Grigorije rekao je da u srca naša ne sme da uđe nikakav strah, sem straha da nas bilo šta na ovoj zemlji odvoji od Boga i od svetih Božjih ugodnika, od Svetog oca našeg Save. Zamolio je i narod i sebe, u ime Svetoga Save da volimo jedan drugog kao samog sebe. Mi treba da kleknemo pred Svetoga Savu i pred Hrista živoga Boga, a onda da nam se do-

godi ono što se dogodilo svakom grešniku. Da nas dotakne ruka Svetoga i ruka Najsvetijeg i da nam kaže: „Ustani i više ne greši“.

Svoje obraćanje vernicima Vladika je završio rečima: „Vrijeme je da i naš narod ustane i da prestanemo razmišljati, prije svega, o tome da ne volimo jedan drugoga. I da se dogodi ono što se već događa, da naša zemlja, od istoka do zapada i od sjevera do juga, zamiriše tamjanom i da po svojoj zemlji srpskoj, i da svuda tamo gdje žive Srbi, bruj kao oluja i da se čuje pjesma: Aliluja! Aliluja! Aliluja!“

Posle podne istoga dana, u dvorani „Austrija centar“, održana je Svetosavska akademija, kojoj su pored dvojice Episkopa, prisustvovali: Dragan Velikić, ambasador Srbije u Austriji, Miroslava Beham, ambasador Srbije pri međunarodnim organizacijama, Vladimir Novaković, zamenik ambasadora, Aleksandra Kojić, sekretar Ministarstva za dijasporu, Radosav Mitrović, predsednik CO i mnogi drugi.

Episkop Grigorije na bini je prezeao slavski kolač i osvetio koljivo koje su pripremili ovogodišnji kumovi Siniša, Jasmina, Stefan i Marija Lacković. Za sledeću godinu kumstva se prihvatio Radivoje Janković.

U ime sveštenstva, goste je pozdravio protorej-stavrofor Srećko Dušanić, a program je vodio Miodrag Mecanović.

identitet srpskog naroda izvan matice. Kada je reč o predloženom Zakonu o dijaspori Kojićeva je ocenila da se njime država obavezuje da će voditi brigu dijaspori.

„Tim zakonom je prvi put institucionalizovano povezivanje matice sa dijasporom“, podvukla je ona dodajući da će sve institucije, zajedno sa pripadnicima dijaspore, raditi na jačanju veza matice i dijaspore.

„Srbija je vaša kuća“, poručila je Kojićeva. Svetosavsku besedu održao je prof. Boško

Obradović, sekretar Upravnog odbora Srpskog sabora Dveri.

Govoreći o usudu našeg naroda, koji ima na koga da se ugleda, on je izneo konkretan plan izlaska iz ove teške situacije, sadržan u sedam tačaka. Od svega nam je možda najpotrebnije „novo oduševljenje i nacionalna samodisciplina“, a svako rođeno dete treba da je nacionalni praznik.

U umetničkom delu programa nastupila je

beogradska muzička grupa „Stupovi“, Mirko Babić, glumac iz Kragujevca, dr Dragana Karakaš i KUD „Branko Radičević“ iz Beča. Učenice veronauke Dragana Mitojković i Dragana Vučić su recitovale, a „Pesmu zahvalnosti Svetom Savi“ koju su same komponovale, otpevale su sestre Jelena i Jovana Pantić.

U utorak, 27. januara, Sveta Liturgija se služila u sva tri bečka hrama, a najstariji hram Svetog Save, ujedno je proslavio svoju hramovnu slavu. U hramu Svetog Save i u hramu Vaskrsenja Hristova te večeri služio se Akatist Svetom Savi, deca su održala svoj program sa recitacijama, a na kraju su svojoj deci podeljeni paketići.

Tekst i fotografije: Miodrag Mecanović

MOLITVENI DOČEK MOŠTIJU SVETOG NIKOLAJA SRPSKOG

Molitvenu želju Srba koji žive u austrijskoj prestonici, da deo moštiju Svetog Nikolaja Srpskog čuvaju u najnovijoj bečkoj crkvi, bratstvo hrama (protonamesnik Drago Vujić i protonamesnik Dragan Birtašević) je prosledilo nadležnom episkopu. Episkop srednjoevropski G. Konstantin ovu molbu uputio je Episkopu valjevskom Milutinu, koji je sa radošću blagoslovio da se deo moštiju Svetog Nikolaja Srpskog iz Manastira Lelić prenese u Beč.

Ovaj radostan događaj okupio je, u subotu 24. januara 2009. godine, mnogobrojne vernike u hramu Vaskrsenja Hristova, koji su želeli da prisustvuju donošenju dela moštiju Svetog Vladike Nikolaja.

Svetu arhijerejsku Liturgiju služili su: Episkop budimski Lukijan, Episkop zahumsko-hercegovački Gngonje, Episkop komoranski Tihon i Episkop srednjoevropski Konstantin, uz saskruženje 28 sveštenika i dva dakona iz zemlje i rasejanja i Vaselejske patrijaršije.

Deo časni moštiju Svetog Nikolaja Srpskog doneli su iguman manastira Lelić, arhimandrit Avakum i protosindel Georgije, koji je u bečkom hramu pročitao Povelju o polaganju moštiju Svetog Vladike Nikolaja.

Deo moštiju položen je u čivot koji se nalazi ispred oltara, gde će trajno i ostati. Čivot je uradio protomajstor Dušan Milisavljević iz Batajnice. Vladika Konstantin se zahvalio svima koji su prisustvovali ovom svetom činu i naglasio da je Sveti Nikolaj Srpski za vreme Drugog svetskog rata, kao zarobljenik, boravio u Beču. Tada je u Svetojevanđelje upisao tri divne molitve koje će uskoro biti objavljene za javnost.

M. M.

Sveti vladika Nikolaj Velmirović rođen je 23. decembra 1880. godine u selu Lelić, nedaleko od Valjeva, na padinama planine Povlen, gde u crkvi počivaju njegove mošti.

Vladika Nikolaj uhapšen je 1941. i zatvoren u manastir Ljubostinja, odakle je prebačen u zatvor u manastir Vojlovica kod Pančeva i zatočen zajedno sa patrijarhom srpskim Gavrilom. Odatle su zajedno sprovedeni u koncentracioni logor Dahau. U tom ozloglašenom logoru Nemci su ih držali tri meseca, a po puštanju na slobodu putuju zajedno sa Milanom Nedčićem i nemačkim generalom Hermanom Nojbaerom u Sloveniju. Patrijarh se odatle vraća u zemlju, dok Nikolaj odlazi prvo u Austriju, pa potom u Ameriku. Sveti Nikolaj otišao je u SAD jer nije želeo da se vrati u otadžbinu kojom su vladali komunisti. U SAD je živio sve do smrti 18. marta 1956, a njegove mošti prenete su iz Libertvila u Lelić 12. maja 1991, gde je sahranjen

O SVETITELJU SAVI

U svim srpskim pravoslavnim hramovima 27. januar se proslavlja u spomen osnivača Srpske crkve. Pravoslavlje je na našem prostoru postojalo i pre njega, no on je stekavši autokefaliju (samostalnost) Crkve, imenovan njenim poglavarom. Time je postao »srpski apostol«.

Svoj život završio je u Bugarskoj, u carskom gradu i prestonici Velikom Trnovu 1235. na povratku sa puta po Svetoj Zemlji. Danas se podseća na okončanje njegovog zemaljskog života. Sahrnjen je bio u hramu Svetih četrdeset mučenika, glavnoj svetinji tadašnjeg bugarskog carstva. Njegovi zemni ostaci su kasnije predati Srbima. Savine mošti su bile pohranjene u manastir Mileševu, gde su se kraj njih tokom vremena dešavala brojna čuda i isceljenja. Sinan-paša ih je preneo u Beograd i na brdu Vračaru spalio 1594. godine zbog srpskog ustanka u Banatu. Život svetog Save je veoma dobro poznat i proučen. Njime su se bavili brojni teolozi, istoričari, književnici. O njegovom životu imamo od dvojice monaha, Teodosija i Domentijana, veoma pouzdane podatke. Svetom Savi je posvećen neveliki broj hramova u srpskim zemljama, kao i u rasejanju. Nema ni mogo porodica koje su ga uzele za krsnu slavu, dakle za nebeskog zaštitnika. Međutim, on je slava svih Srba, u hramovima se pripremaju svetosavske proslave i programi, a decu darivaju poklonima. U nekim krajevima je ranije postojao višednevni post pred ovaj praznik. Panegde se Svetitelj posebno slavio od strane obučara, opančara i užara kao zaštitnik zanata. Prisutan je u mnogim deklamacijama, pričama, legendama, pesmama. Kako tropar ističe, sveti Sava, ravan apostolima, svoju otadžbinu je preporodio i prosvetio, bio učitelj pobožnosti i čestitosti, svetilnik vaselejene. Od polovine 19. veka slavi se Savindog i kao školska slava. Nastaje i svetosavska himna. Do Drugog svetskog rata ministar prosvete na

praznik je posećivao neku osnovnu školu u prestonici ili okolini. Siromana deca dobijala su odeću i obuću, zauzimanjem raznih tadašnjih humanitarnih organizacija. Studenti su nagrađivani iz Kraljevskog fonda za najbolje teme o svetom Savi. Njihova imena objavivala je štampa. Centralna svečanost je bila na Kolarčevom univerzitetu. Tu je bio prisutan ceo Ministarski savet. Za vreme Drugog svetskog rata praznik je bio posebna prilika za pomoć hiljadama ugroženih. Krčmari su predčivali besplatan ručak za siromašnu decu. Tada su izbeglička deca dobijala odeću. Narodna biblioteka Beograda, iako razorena, prvi put je proslavila svetog Savu kao svoju slavu 1942. godine. Svetog Savu je ranije slavila Zadruga Srba zanatlija.

